

Türkiye’de Bölgelerarası Sektörel Verimliliğin Analizi

The Analysis of Interregional Sectoral Productivity in Turkey

Murat ÇİFTÇİ

Trakya Üniversitesi

İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

ÇEEİ Bölümü, Edirne, Türkiye

orcid.org/0000-0002-6277-6360

muraticiftci@trakya.edu.tr

Özet

Bu çalışmanın amacı Türkiye’de sektörel verimliliğin bölgeler arası analizinin gerçekleştirilmesidir. Analizde kullanılan sektörel istihdam ve üretim verileri düzey 2’ye göre 2014 yılı için 26 bölgede TÜİK raporlarından derlenmiştir. Üç aşamalı istatistik yöntemler kullanılmıştır: İlk aşamada Atkinson bölgesel eşitsizlik endeksi yöntemi, ikinci aşamada lokasyon katsayısı yöntemi ve son aşamada da Pearson-Spearman-Kendall korelasyon katsayıları analizleridir. Atkinson bölgesel eşitsizlik endekslerine göre, 26 bölge arasında sektörel istihdamın sektörel üretime göre en dengesiz dağılırarak en fazla sosyal refah kaybına yol açtığı sektör tarım sektörü olarak tespit edilmiştir. Sosyal refah kaybı tarımda %19,7 iken sanayi sektöründe %5 ve hizmetler sektöründe 6,6’dır. Bunun diğer anlamıysa sektörel verimlilikte bölgelerarası eşitsizlik en fazla tarımdadır. İkinci aşamada istihdamın ve üretimin sektörlere göre bölgesel uzmanlaşması analiz edilmiştir. Analizde tarım çalışanlarında 15 bölgede, sanayi çalışanlarında 4 bölgede görülmüşken hizmetler sektöründe çalışanlarda hiçbir bölgede bölgede uzmanlaşma görülmemiştir. Sektörel üretime göreyse tarım üretiminde 18 bölgede, sanayi üretiminde 4 bölgede görülmüşken hizmetler sektöründe üretimde hiçbir bölgede uzmanlaşma görülmemiştir. Üçüncü ve son aşamada gerçekleştirilen korelasyon analizlerindeyse elde edilen bulgulara göre: Sektörel istihdam ve üretime göre bölgesel uzmanlık katsayıları (LQ) arasında korelasyon oranları en yüksek %80 ile sanayi sektöründe gerçekleşmiştir. Bu oranlar hizmetler sektöründe %41,4; tarım sektöründe %44,6’dır. Her üç analiz bulguları, bölgelerarası en dengesiz verimliliğin tarım sektöründe gerçekleştiğini göstermektedir. Verimlilik farklılıklarında, kısmen geçimlik ekonominin varlığı, bölgelere göre tarım ürün çeşitliliği, makineleşme farklılığı ve arazi verimindeki farklılığın etkileri olarak görülebilir. Sanayi sektöründe ise istihdam edilenlerin verimlilikleri, diğer sektörlerle karşılaştırılamayacak kadar yüksek düzeydedir. Bunda sanayi sektöründe sermaye kullanımının genel olarak bölgelerarasında dengeli oluşunun etkili olduğu savunulabilir.

Anahtar kelimeler: Sosyal politika, çalışma ekonomisi ve iktisadi demografi, çalışma ekonomisi ve endüstri ilişkileri, bölgesel iktisat, refah iktisadi, bölgesel gelişme, sosyal adalet, çalışma sosyolojisi.

Abstract

The purpose of this work is the realization of interregional analysis of sectoral productivity in Turkey. In the analysis, sectoral employment and production data in 26 regions for 2014 according to level 2 were compiled from TUIK reports. Three-step statistical methods were used: the Atkinson regional inequality index method in the first stage, the location coefficient method in the second stage and the Pearson-Spearman-Kendall correlation coefficients analysis in the last stage. According to the Atkinson regional inequality indices, the sector which has caused the most uneven distribution of sectoral employment among the 26 regions and caused the greatest loss of social welfare has been determined as the agricultural sector. Social welfare loss is 19.7% in agriculture, 5% in industry and 6.6% in services sector. In other words, the regional inequality in sectoral productivity is mostly in agriculture. In the second phase, regional specialization of employment and production by sector was analyzed. In the analysis, specialization has been determined in 15 regions in agricultural workers, 4 regions in industrial workers but any regions in services sector. According to sectoral production, specialization has been observed in 18 regions in agriculture, 4 regions in industrial production, but any regions in services sector. According to findings from correlation analyzes carried out in the third and last stage: Correlation rates between regional specialization coefficients (LQ) according to sectoral employment and production are highest in the industrial sector with 80%. These ratios are 41.4% in services sector; from the agricultural sector is -44.6%. All three analytical findings show that the most uneven regional productivity is in the agricultural sector. Agricultural product variety according to regions, partially subsistence economy, mechanization difference and differences in land efficiency can be considered as the effects of the productivity differences. In the industrial sector, the productivity of the employed is so high that it can not be compared with other sectors. In this it can be argued that the use of capital in the industrial sector is generally balanced among the regions.

Keywords: *Social politics, labour economics and economic demography, labour economics and industrial relations, regional economics, welfare economics, regional development, social justice, work sociology.*